

אוסף סיפורים "תקנה"

מתוך "ליקוטי שמואל"

מלקט ועורך שמואל אייזיקוביץ

eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי שליחת בקשה. eisikovits1@gmail.com,

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשיכם או כתובות של נציג בעלון. אשמח לקבל הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אבל הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש אפשרות לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתרצו בתרגום של ווארד.

אבא סיני ואימא 'נוצריה': כך גיליתי את יהדותי (סו הן פן)

כשגדלתי, לא ידעתי על מוצאי היהודי. אמי התנצרה לפני שהיא נישאה לאבי, והיא הסתירה את מוצאה ממני ומאחותי. זו לא הייתה משימה פשוטה, במיוחד בשל העובדה שכל קרובי משפחתה הם יהודים מובהקים. כשגדלנו מעט התחלנו לחשוד, אך בכל פעם ששאלנו אותה השיבה אמי שכל קרובי משפחתה התגיירו כשהיא למדה באוניברסיטה. זה היה נשמע חשוד, אך בגלל שלא הכרנו את היהדות חשבנו שזו דת שמצטרפים אליה ועוזבים אותה בקלות.

הרמז הראשון שלי היה כשהייתי בן 17 וביקרתי אצל בני דודי הדתיים. הם ניסו לשכנע אותי שאני יהודי ואני התכחשתי לכך. כך בערך נשמעה השיחה בינינו:

"אתה יהודי."

"לא. אני לא יהודי. אני לא מאמין בא-לוקים."

"זה לא משנה. אתה יהודי כי אמך יהודיה."

"אבל אמי לא יהודיה, היא נוצריה."

"אמך יהודיה כי אמה יהודיה, ולכן גם אתה יהודי."

זה היה הרגע בה הכול השתנה. הבנתי שהיהדות עוברת מדור לדור דרך האם, וכי בדרך-כלל משפחות שלימות לא מתגיירות סתם כך.

ארבע שנים לאחר-מכן דודי בא לבקר אותי בסנטה קרוז שבקליפורניה, שם למדתי. הייתה זו הפעם הראשונה שנפגשתי עמו כאדם מבוגר, וניצלתי את ההזדמנות לשאול אותו:

"אמור לי, ריי – אנחנו יהודים?"

"הכי יהודים שיש" הוא השיב לי.

הוא סיפר לי שלא רק שאנחנו יהודים, אלא שבתור ילדים הוא, אמי וכל אחיהם ואחיותיהם היו שומרים שבת, הולכים לבית כנסת ומשתתפים בשיעורי יהדות. עבורי הייתה זו תגלית של ממש.

מכיוון שניתן לראות על פני שאני מגיע ממשפחה מעורבת, תמיד נשאלתי על הרקע שלי. בילדותי הייתי עונה בצחוק "אבי סיני ואמי קטשופ היינץ", או בקיצור לבן מעורבב כלשהו. אך לפתע גיליתי כי יש לי לאום חדש, אך לא היה זה לאום, או דת, או מוצא אתני. לפתע הבנתי שאני יהודי. לא היה לי כל מושג מה זה אומר, אבל כן ידעתי שזה משהו די גדול. לפתע הפכתי להיות לחלק מאיזה שבט עם מסורת עתיקת יומין, עם היסטוריה עשירה של עינויים, גזירות, פולמוסים; שבט ששיחק תפקיד משמעותי בהיסטוריה העולמית, בצורה לא פרופרציונלית לגדלו. למען האמת, זה היה יותר מדאי עבורי. גם אחותי, אליה התקשרתי מיד לאחר-מכן, חשבה כמוני. "ידעתי" היא אמרה. יכלתי לדמיין אותה מכוונצת את עיניה. "אך מה זה אומר?" "אין לי מושג! אבל זה בטח אומר משהו... אני חושב שאנחנו יכולים לנסוע לישראל בחינם." "האם אתה רוצה לנסוע לישראל?" "בחינם? בטח!" "חה חה. אתה כבר נשמע יהודי!"

"את יהודיה בעצמך!"... ובערך בכך זה נגמר. מעולם לא ניצלתי את ההזדמנות והצטרפתי לטיול 'תגלית' בחינם, וחוץ מהעובדה שהיו לי כמה חברות יהודיות, במשך שבע שנים לא היה לי כל קשר עם הקהילה, התרבות או הדת היהודית.

אחרי שקיבלתי את התואר עבדתי בעבודות מזדמנות. בסופו של דבר עבדתי כמלצר בבית תה סיני באוסטין, טקסס, שם הגשתי תה סיני בשירות שנקרא גונג פו צ'ה. תמיד הזדהיתי עם מורשתי הסינית, ולמרות שלא דיברנו סינית בבית פיתחתי עניין בתרבות הסינית מגיל די צעיר. העבודה הייתה מורכבת בעיקר מהגשת תה ולהיות נחמד, ויצרתי קשרים עם המון לקוחות להם היו קשרי עסקים בסין. בשנת 2010 עברתי לשנגדו שבסין כדי להצטרף לארגון צדקה החוקר שימור מים.

בתחילת 2012 ידעתי סינית מצויינת, עבדתי בכמה עבודות ושכרתי דירה קטנה על הנהר. המורשת היהודית שלי הסתכמה בעיקר בכך שהייתי נוהג לשתות לשכרה עם מטיילים ישראלים עמם נפגשתי. ואז, הבן דוד הדתי שלי, אותו אחד שבילבל אותי שנים רבות קודם לכן, בא לבקר. הוא הביא עמו סידור והסביר לי על התפילה היהודית, ויום אחד הזמין אותי להצטרף עמו למסיבת פורים. המסיבה התקיימה בבית חב"ד בשנגדו. הרב דובי הניג ואשתו הגיעו לעיר שבוע קודם לכן, ומסיבת פורים הייתה האירוע הראשון שהם ערכו. היה לנו קליק מיידית; הוא היה נפעם מול הבורות שלי ביהדות, אך נהנה להשיב

על שאלותיי ולהסביר לי את מונחי היסוד היהודיים. במשך השבועיים לאחר-מכן ביקרתי אותו מדי יום, ובסוף החודש הנחתי תפילין לראשונה.

כעת אני מוצא את עצמי כותב כתבה לאתר שרק לפני שנה לא הייתי יכול לבטא את שמו. חגגתי את פורים, פסח, ל"ג בעומר ושבטות רבות, והנחתי תפילין כמה פעמים. האם אני יודע מה זה להיות יהודי? לא ממש. אך אני לומד, לאט לאט. אך אני מרגיש מה זה להיות יהודי. זו תחושה של להיות חלק ממשפחה.

האוצר במשקפיים (פרפרת, גליון 570)

ביום שנקלע ר' אפרים למונסי שבניו יורק לצורך שמחה משפחתית, עלה בו הרהור שהפך לזבוב טורדני... הוא אמנם נסע לארה"ב לצרכים אחרים, ואמנם מעודו לא פשט יד לבקש עזרה מאיש, והוא אפילו מתבייש לעשות כן, אולם הרי הוא כבר כאן, ומי כמוהו מכיר את הררי החובות המעיקים עליו, אולי זו הזדמנות טובה לפנות ליהודים נדיבי לב ולבקש את עזרתם ...

ממחשבה למעשה: ראשית, הוא מעדיף לפנות לשכונת בורו פארק שבברוקלין, המשופעת בנדיבים שאינם מכירים אותו. כדי להצליח, הוא פונה לחבר המתגורר בבורו פארק, ומבקש ממנו להתלוות אליו לגיוס הכספים, לא לפני שהוא מוודא שאינו מתבזה בחינם, וצפי ההכנסות עומד על כ-5,000 דולר. כשהחבר מביע הסכמה, הם מסכמים כי ביום ראשון יסע ר' אפרים ממונסי לבורו פארק, ויחדיו יתחילו בגיוס הכספים.

בשבת שלפני, נקלע לידיו של ר' אפרים גליון בנושא 'שמירת העיניים'. ר' אפרים קורא בו, ונפעם לגלות אוצר ציטוטים מרוממים מספרים שונים, שכולם מבהירים מסר אחד והוא, שיתכן שמיועד לאדם שפע גדול של פרנסה משמים, וממתין לו אוצר של ברכה בהמשך החיים, ובעקבות כך שאינו שומר את עינו כראוי, בשל העובדה שהוא נכשל בפגם הראיה, הוא מאבד במו ידיו - או במו עינו במקרה זה - את כל הטובה המיועדת לו, את כל השפע שהבורא הכין עבורו. ! ר' אפרים חש כי הדברים מכוונים אליו. בורא עולם הוביל את הגליון הזה לידיו - כדי שיקבל החלטה בתחום שמירת העיניים. על אתר הוא מקבל על עצמו לשמור על העיניים בשמירה מעולה ומדקדקת, כמו שני יהלומים הזקוקים להגנה רבתי. מעתה לא יביט אנה ואנה ולא יסתכל לכל כיוון, אלא ישמור את עינו ומבטו טהורים וזכים ...

ביום שלמחרת החלטתו זו, יום ראשון, הוא עולה לאוטובוס העושה את דרכו ממונסי לבורו פארק - כמתוכנן, נזכר בקבלה הטובה שקיבל אמש, לשמור על העיניים מכל משמר, וחולף בו הרהור: 'הרי האוטובוס הזה עובר בדרכו דרך מנהטן, עיר גדולה וסואנת, מסוכנת מאוד לעיניים קדושות. איך זה משתלב עם הקבלה שקיבלתי על עצמי? האם אצליח לשמר את עיניי כיאות למרות המעבר במנהטן עמוסת השילוט הצבעוני וההמונים הססגוניים?' על אתר הוא מקבל החלטה אמיצה ונחושה, מסיר את משקפיו מאפו, מוריד אותם

מענינו ותוחב אותם עמוק בכיסו. 'בלי משקפיים הרבה יותר קל, ממילא הכל מטושטש לחלוטין' - הוא מהרהר, שמח על התחבולה שנקט, שתבטיח את שלום עיניו וטהרתן. נכון, כתייר מארץ ישראל לא יוכל לצפות בנופי הדרך ממונסי בואכה בורו פארק, גם את העיר מנהטן שהכל שחים בגודלה ועוצמתה לא יזכה לראות, ועדיין - המחיר הזה כדאי, כדי לשמור על קדושת עיניו. ! ואכן, מתברר שהמחיר היה כדאי גם בבחינת 'פירותיהן בעוה"ז': בבואו לבורו פארק, בתום נסיעה ארוכה נטולת משקפיים, חברו יוצא לקבל את פניו, ואומר לו בפשטות": האמת, שמיד אחרי שיצאת לדרך, חשבתי שפשוט מיותר שאתה בא. אם עוד לא היית עולה לאוטובוס - הייתי משאיר אותך במונסי... הרי אתה חף מניסיון, גיוס כסף עבורך גורם לך להתבייש, למה לך להסתובב ולפשוט יד? אני יכול לעשות זאת עבורך, אסתובב בשבילך, אתרים נדיבי עם למענך, אשתדל לגייס לך לא פחות ממאה אלף ש"ח.!" ר' אפרים מופתע והמום, ולפתע קולט: בשעה שקיבל החלטה להסיר את המשקפיים - באותה שעה ממש החליט חברו כי לא נאה שיסתובב ויפשוט יד, וגמר אומר לעשות את העבודה במקומו! עתה הוא יכול לשוב על עקבותיו, חברו דואג לגיוס כסף, בסכום עתק שלא עלה על דעתו, בלי להתאמץ, בלי להתבייש, בלי לפשוט יד - רק בזכות השמירה על העיניים. ! ואכן כך קרה: כעבור כמה ימים, שלח לו חברו למעלה ממאה אלף ש"ח שגייס מנדיבי עם בבורו פארק, הון עתק שר' אפרים אפילו לא חלם עליו. ובדרכו לארץ, הניח את הכסף מונח לצד המשקפיים... עמוק עמוק בתוך התיק, כי ר' אפרים כבר יודע שהשמירה על העיניים היא המפתח שהוביל לאוצר הכלכלי הענק הזה.!

אני חזרתי בתשובה, בעלי לא היה מעוניין (לורי אבריק)

לפני כמעט שש שנים השתתפתי בשיעור תורה בפעם הראשונה בחיי. מבחינתי, נוצר חיבור מידי. הרגשתי כאילו מצאתי את התשובות לכל השאלות שהיו לי, וכולן היו בתוך התורה. כל כך התרגשתי שבקושי הצלחתי להתאפק, ועם מי אוכל לשתף בכל יותר מאשר בעלי?

כאשר התחלתי לספר לו סיפורים מן התורה, תגובתו לא הייתה מה שרציתי וקיוויתי שתהיה. הוא אמר שזה פשוט לא מעניין אותו. ובכן, ברור שהוא לא הבין אותי נכון. "איך יכול להיות שזה לא מעניין אותך?" אמרתי לו. "הרי מדובר במורשת שלנו". התעלמתי ממחאותיו, יודעת שבמועד מאוחר יותר אנסה שוב בגישה שונה. לכן, כשהרחבתי את ידיעותיי, התחלתי ללמד אותו את המשמעות שבסיפורי התורה. הסברתי שהתורה אינה ספר היסטוריה, אלא ספר הוראות והסברים המציע מסר נצחי כיצד אנו אמורים להפיק את המירב מחיינו. גישה זו זכתה אף היא לכישלון חרוץ (שכן, כפי שידועת כל אישה, אף פעם אסור לתת לגבר הוראות כיצד לנסוע למרחק מאה מטרים - שלא לדבר על איך לחיות את חייו בכללותם).

במשך כל התקופה קיבלתי עצות מרבנים ורבניות שונות על הסיטואציה שלי. רובם אמרו שלא ללחוץ עליו. אם תמשיכי לצמוח ולהתפתח ולהיות האישה הטובה ביותר

שביכולתך להיות, כשהוא יראה כמה את מאושרת ולאיזה אדם טוב יותר הפכת, הוא ירצה להצטרף אלייך. ניסיתי את הגישה הזו. שילבי סעודות שבת בבית ועם משפחות אחרות בקהילה. בישלת את האוכל הכי טוב שבישלי אי פעם, וחיי החברה שלנו שגשגו. אבל זה עדיין לא עניין אותו. היו תקופות שבהן היה נראה שיש התקדמות מסוימת, אך תוך זמן קצר הוא היה נסוג ושב להצהרתו שכל הנושא פשוט לא מעניין אותו.

לאחר כמה שנים עברנו לבית חדש. המעבר היה נהדר עבורנו מסיבות מעשיות – הילדים היו קרובים יותר לבית הספר, ובעלי היה קרוב יותר לעבודה – אך המעבר גם הציב אותנו ממש בלב הקהילה הדתית. כעת, לא זו בלבד שלבעלי הייתה אישה הרוצה שהוא יגדל מבחינה רוחנית, אלא הוא היה מוקף גם באנשים אחרים שהחזיקו בדעות ובמנהגים אלה. ככל שגברה רמת שמירת המצוות בביתנו, כך גדל המתח שביני לבין בעלי. איך זה יכול להיות? לא הצלחתי להבין, כיצד יתכן שהתקרבות לדבר כל כך חיובי ובעל משמעות יכול להפריע לבעלי כל כך? חשבתי שאני מקיימת את עצת הרבנים והרבניות החכמים. כולם הבטיחו לי שאם רק אמשיך להתפתח בצורה חיובית, בסופו של דבר הוא יצטרף אליי. אבל זה לא קרה. למעשה, ההערה המקורית שלו – ההצהרה "זה לא מעניין אותי" – קיבלה נימה הרבה יותר שלילית ועשתה רושם שהיא הולכת בכיוון של פיתוח תרעומת וטינה.

בחודשים האחרונים התחלתי להסתכל יותר מקרוב על הסיטואציה. היה עליי להכיר בכך שכיוון שבעלי לא מצטרף למסע הזה, נראה סביר שהקושי שלי הוא אתגר שנתפר במיוחד בשבילי. הרגשתי בטוחה שרק בידי יכול להיות הפתרון לבעיה הזו, והייתי נחושה לגלות היכן טעיתי. כאשר התבוננתי בכנות בשש השנים האחרונות, התחלתי להבין את הטעות שלי.

ראשית, כאשר בעלי אמר לי בפעם הראשונה שהוא לא מעוניין, הייתי צריכה לשתוק. במקום זאת, ניסיתי על כל צעד ושעל להראות לו את הדרך – את הדרך שלי. היה עליי להודות לו על כך שהוא תומך בהחלטתי ללמוד תורה ולצמוח דרכה, ובכך זה היה אמור להסתיים.

שנית, האם באמת הראיתי לבעלי את כל הדברים החיוביים שחיי התורה מציעים? אמנם המסע שלי שינה בלי ספק את חיי והביא לי תובנות רבות, האם בעלי קיבל את כל השינויים האלה ברוח חיובית בלבד? התשובה לשאלה זו היא "לא" רועם. אין ספק שדידיי ושאר בני משפחתי ראו אותי נעשית סבלנות ונעימה יותר, אך דווקא מבחינת בעלי, השינויים המורגשים ביותר היו דווקא השינויים השליליים שחלו בחיינו. לדוגמא, עזבנו בית שאותו הוא אהב ועברנו לקהילה יותר דתית ולבית שבו נדרש ממנו עכשיו להשתמש במערכת כלים שונה לבשר ולחלב. ומה באשר לאותן סעודות שבת חביבות? הן היו כעת חלק מחוויית שבת בת 25 שעות, שהוא לא רצה להשתתף בה. חיי החברה שלנו חרגו לעתים רחוקות בלבד מן הקהילה החברתית שיצרתי עבורנו, ולמרות שאני שונאת להודות

בכך, ברור שבשבילו זה לא היה כיף גדול כל כך... לקח לי זמן להגיע למסקנה הזאת, אך ברגע שהייתי מסוגלת לקבל את המציאות של הסיטואציה ולהפנים אותה, התחלתי גם לראות כמה שינויים. אחרי שהכרתי בויתורים שבעלי עשה, הצלחתי להתחיל להראות לו כמה אני מעריכה את מה שהקריב למעני. ביליתי זמן כה רב בהתמקדות במה שהוא לא עשה, ואף פעם לא הייתי מרוצה ממה שהוא כן עשה.

התורה מלמדת אותנו, "איזהו עשיר? השמח בחלקו". למדתי תורה במשך שנים, ועדיין היה ברור שאני לא חיה אותה. אם אינני חיה אותה, כיצד אוכל לצפות מבעלי שירצה בכלל להצטרף אליי במסעי? אמנם לא הרבה השתנה בסיטואציה שלנו מבחוק, אך מבפנים המצב נראה שונה בהרבה. סוף סוף נהייתי לאדם המפותח והנעים יותר שחשבתי שאהיה לכל אורך הדרך. סבלנותי לסיטואציה שלי ותגובותיי לדברים שלא הולכים כמו שאני רוצה, טובות בהרבה משהיו. יש לי הבנה עמוקה למה שאני זקוקה כדי לוודא שיש לנו שלום בית, ואני מחויבת לעשות את מה שצריך. אני מרגישה יותר בטוחה, שעם השינויים הללו, בעלי בסופו של דבר יעריך את המסע האישי שבחרתי וירגיש נוח יותר עם חלקו במסע הזה – יהיה חלק זה אשר יהיה.

האכפתיות של הרב ש"ך (הגאון רבי יעקב שיש שליט"א – דורש טוב)

אספר סיפור מדהים ששמעתי מראש כולל בפתח תקוה, שמוסר שיעור בדף היומי בבית הכנסת בעיר. במהלך אחד משעוריו הזכיר דברים שכתב מרן הרב שך זצ"ל בספרו "אבי עזרי". ניגש אליו יהודי, בשם הרב דניאל, ואמר לו: הזכרת את האבי עזרי, אספר לך סיפור על הרב שך זצ"ל:

כשהייתי בחור בשנות העשרים גרתי בבליגיה, באנטוורפן. יום אחד אחותי מקבלת טלפון. על הקו יהודי בעל קול מבוגר. מי מדבר? "היא שואלת את היהודי שמעבר לקו. "לייזר שך מבני ברק", השיב. "ראש ישיבת פוניבז'?" היא שואלת. "כן". השיב. "האם אפשר בבקשה לדבר עם אחיך דני?" "כן, הנה הוא כבר ניגש".

"אני מכיר את המשפחה שלך", אמר לי הרב שך, "ואני רוצה לבקש ממך טובה. יש לנו בישיבה תלמיד מיוחד במינו, בן עליה, מתמיד, ירא שמים, מתפלל כמו שצריך, לומד מוסר. דא עקא, הבחור יתום. הגיע שלב השידוכים וזה הלך קשה. אתמול בלילה התקיים הווארט של הבחור הזה, בשעה טובה ומוצלחת, והייתי חייב להיכנס לעובי הקורה. התחייבתי מאה אלף דולר." "ומה יכול אני לעזור בעניין? מדוע ראש הישיבה התקשר אלי?" תמה דניאל. "יש לך דוד יהלומן בבורסה באנטוורפן. תיגש אליו ותגיד לו שנשלחת על ידי הרב שך מבני ברק, ואתה מייצג אותו מדין שלוחו של אדם כמותו. תספר לו את כל הסיפור ותגיד לו שביקשתי מאה אלף דולר." "מאה אלף דולר זה הרבה כסף. אני מאד מסופק אם הוא יתן סכום כה גדול." "נו נו", אמר הרב שך. "אם הוא לא יתן לך מאה אלף דולר - תלך לעוד אחד, ולעוד אחד."

טוב. ניגשתי לדוד שלי ואמרתי לו: "אל תסתכל עלי כמו שאני נראה, צעיר וגבוה. תחשוב שעומד מולך יהודי זקן, בגובה מטר חמישים, עם פראק והמבורג וזקן לבן... אני

הרב שך מבני ברק. "למה כוונתך"? שאל. "הרב שך מינה אותי לשליח, ושלוcho של אדם כמותו". וסיפרתי לו את כל הסיפור. "תקשיב", אמר לי. "מאה אלף דולר אני לא יכול לתת. אבל בשבוע שעבר היתה לי סייעתא דשמיא ועשיתי עסקה טובה. אתן לך מעטפה עם עשרים וחמש אלף דולר, תן אותה לרב שך." "יישר כוחך", אמרתי. "אבל מה אעשה ואני צריך מאה אלף דולר." "תראה", אמר לי. "גר כאן בקומה אחד מהעשירים של אנטוורפן, יהודי יקר, אוהב תורה. אני רק המשל, הוא הנמשל. הוא הכתובת האמיתית. אליו צריך לגשת. תיגש אליו ותגיד לו שאתה מגיע עם שני כובעים: עם הכובע של הרב שך ועם הכובע שלי, ותבקש ממנו."

נכנסתי למשרד שלו, וראיתי שמולו יושב יהודי זקן. לאחר שקיבלתי את רשותו של הגביר לומר את מטרת בואי, סיפרתי לו את כל הדרשה של הרב שך פתאום פונה אלי הזקן בצעקות: "תגיד לי, מה הבחור היתום הזה עושה בבני ברק?" "מה זאת אומרת מה הוא עושה?" וחזרתי על דברי הרב שך: "הוא בן עליה, לומד בהתמדה, מתפלל טוב, לומד מוסר, בחור מיוחד במינו." "אתם לא מתביישים?" המשיך הזקן בשצף קצף. "יושבים ולומדים בבני ברק ובאים לבקש כסף לחתונה בבלגיה... מה זה? לכו לעבוד! מה זה הדבר הזה?" "אמר את האמת", סיפר דניאל. "הוא הרגיש אותי, ועניתי לו - אולי קצת בחוצפה - בנוסח שלו: 'הלו, תגיד לי מי דיבר איתך בכלל? דיברתי עם הגביר שיושב מולך. ממך לא ביקשתי כלום - מה אתה מתערב? מה אתה צועק עלי?' "בחורצ'יק", ענה לי. "אל תגיד לי הלו! אני השארתי אשה ושבעה ילדים באושוויץ. היום אין לי ילדים. ובניתי את עצמי בעשר אצבעות. אז בבקשה אל תחצף אלי." "אני מבקש סליחה. מתנצל מעומק לבי", אמרתי. כשמזכירים את השואה - הלשון מתגלגלת חצי מטר אחורה. היו כמה דקות של שקט מוחלט בחדר. יכלו לחתוך את המתח שבאוויר בסכין. אחרי כמה דקות הרגשתי שפשוט הכניסו לי משמים הבזק לראש, אמרתי לאותו זקן:

"ראיתי במהרש"א, שכתב את ספרו לפני מאתיים חמישים שנה, משפט שמתאים במיוחד בשבילך. הגמרא אומרת (שבת לא ע"א) שכשאדם עולה לשמים, אחרי מאה ועשרים, שואלים אותו כמה שאלות: ציפית לישועה, נשאת ונתת באמונה, עסקת בתורה, עוד שאלה ששואלים אותו: עסקת בפריה ורביה? האם התחתנת? הקמת דורות? שואל המהרש"א מה פשר הלשון 'עסקת' בפריה ורביה? האם התחתנת? הקמת דורות? שואל ורביה? מבאר המהרש"א: 'לא אמר קיימת פריה ורביה אלא עסקת - דהיינו להשיא יתום ויתומה'. אתה אומר שאין לך ילדים, אולם עדיין יכול אתה לעסוק בפריה ורביה על ידי שתעזור בחיתון יתום ויתומה." "אני יכול לראות את המהרש"א הזה?" שאל הזקן. רצתי למשרד של דוד שלי, יש שם ש"ס. הבאתי גמרא מסכת שבת ופתחתי לו את המהרש"א בחידושי אגדות והראיתי לו. הוא הסתכל, ניכר עליו שהוא מאד התרגש. ואז פנה אלי ואמר: "תגיד לרב שך: הכל עלי. כל המאה אלף דולר."

"יש לי בעיה", אמרתי לו. "בכיס שלי מונחת מעטפה מהדוד שלי, ובתוכה עשרים וחמש אלף דולר." "בחורצ'יק", הוא אמר לי. "תקשיב טוב! או הכל או כלום. או כל המאה אלף דולר או כלום. אם זו המצוה שלי - אז אין בזה תערובת." לא ידעתי מה לעשות. החלטתי להתקשר לרב שך. התקשרתי וסיפרתי לו את הבעיה.

"תלך לדוד שלך, הוא מכיר אותי", הורה לי. "תגיד לו שאמרתי שייקח את הכסף בחזרה, ויחפש יתום או יתומה בבלגיה, מעין המצווה הזאת, ויחלק להם את הכסף." - כשסיפרתי לדוד שלי את מה שאמר הרב שך, אמר: "תגיד לרב שך שכסף שיצא ממני - אני לא לוקח בחזרה. לא עלינו, לא חסר יתומים בבני ברק. שיחלק להם את הכסף כראות עיניו." ואז פנה אלי הזקן שוב ואמר: "בשבוע הבא, ביום שלישי בשעה תשע בערב, אני על הגבעה בבני ברק. אני רוצה לראות בעיניים את הבחורצ"ק הזה, את היתום הזה. והוא אכן הגיע. אלא שחיכתה לו הפתעה. בדירה, ליד הישיבה, חיכה לו הבחור, שהביא אתו גם את הכלה.

"מי אבא שלך, מי אמא שלך"? שאל את הכלה. "אבא ואמא שלי שניהם בהר המנוחות בירושלים." "לא ידעתי שגם אַתָּ יתומה", אמר הזקן. "סיפרו לי רק על החתן. אוהו, עכשיו שאני נוכח לדעת שמדובר גם ביתום וגם ביתומה, אלו הם ממש דברי המהרש"א, 'להשיא יתום ויתומה'... אם כך יש לי הפתעה בשבילכם. אבל יש לי שאלה, שהיא תנאי לקבלת ההפתעה: האם אתה מוכן לחתום לי שאתה לא יוצא מכותלי בית המדרש כל חיך? יושב ושוקד על התורה יומם ולילה, ושום דבר אחר בעולם לא יעניין אותך, גם לא משרות תורניות. אתה רק יושב ולומד תורה לשמה." "זוהי שאיפתי והלוואי ואזכה שתתממש", השיב הבחור. "הבה ונשמע על מה מדובר?" "דירה עלי. הרי אתה הילדים שלי. כמו כן אקצה לכם נכס, מניב פירות, והוא ישמש מקור פרנסתכם. כך תוכל לשבת ללמוד ברוגע ובמנוחת הדעת." "ברגע זה אני מוכן לחתום", השיב הבחור.

ורבי דניאל המשיך וסיפר: מכיוון שאני הייתי מעין השדכן המתווך בין שני הצדדים, הזקן מינה אותי לקנות להם דירה מרווחת בשכונה יוקרתית בירושלים, וכמו כן מינה אותי לאחראי על הנכס שהקצה לטובתם. מדי רבעון אני מעביר להם מעטפה. ומספר: הזקן הזה איבד באושוויץ שבעה ילדים, וליתום וליתומה האלו נולדו שבעה ילדים. לפני זמן מה היה בר מצוה של הילד השביעי, האחרון, שלהם. נסעתי להשתתף בשמחה, ובידי מעטפה מהזקן. בתוכה היה מונח סכום שכיסה לא רק את ההוצאות הישירות של השמחה, אלא גם של התפילין, וגם של השבת חתן. כסף בשפע שכיסה את הכל. כל זה נולד וצמח מהאכפתיות של הרב שך, שנתן את לבו ונפשו למען תלמידו. וכשאדם מתאמץ, נושא בעול עם הזולת ונותן לו את לבו - הוא זוכה לסייעתא דשמיא מיוחדת, ומידה כנגד מידה הקב"ה נותן גם לו.

הקב"ה לא משאיר אף אחד בלי טיפול. לכל אחד יש את השליח הטוב שידאג לו. כשאדם נושא בעול עם חברו, ודואג לו - הקב"ה שולח לו סייעתא דשמיא ודואג לו.

יחסים

פעם נכנס יהודי אחד למרו' אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א - על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ ב"ב עפ קוויטל, היהודי היה יהודי ליטאי שלא היה לו שום שייכות עם חסידות, והוא היה בעת צרה גדולה רח"ל, וידידיו ייעצו לו להיכנס אל הרבי מוויז'ניץ. בהגיעו

לשם, ראה שעומדים המוני אנשים בתור להיכנס אל הרבי, והיהודי הזה הוצרך להמתין זמן רב עד להיכנסו בקודש פנימה, ועד שהגיע תורו כבר היה מאוחר בלילה.

כשנכנס האיש הזה אל הרבי, החל לספר מהצרה שמצאתו רח"ל, שיש לו בן ששוכב ל"ע בבית החולים, ואף אחד לא מסתכל עליו. הוא סיפר להרבי שהוא מטבעו איש שקט, ואינו יכול לחולל מהומות על כך ולכן הוא נמצא במצב כזה, ואין מטפלים בבנו במסירות ראויה כפי שהיו עושים במקרים אחרים הרבי שהיה עייף מאוד מעבודתו הקדושה של כל היום – ובפרט מהשעות על גבי שעות שישב וקרא קוויטלאך של אנשים רבים שנכנסו אליו – נרדם באמצע השיחה. כעבור כמה דקות התעורר הרבי ושאל את האיש: "מה שמך?" והאיש ענה לו. אחרי זה נרדם הרבי שוב, וכשנתעורר כעבור כמה דקות, שאלו הרבי שוב: "באיזה בית חולים הבן שלך שוהה?" והיהודי ענה לו. אחרי זה בירך אותו הרבי בברכת רפואה שלמה ופטרו לשלום. כשיצא היהודי מחדרו של הרבי היה שבור מאוד, הוא טען באזני השומעים "על זה הייתי צריך להמתין זמן כה רב? הייתי יכול ללכת לרבי קטן, ולא הייתי צריך להמתין! הרבי ההוא היה משתתף עמי בצערי – בוכה אתי – ומחזק אותי..."

למחרת בבוקר, כשהיהודי הגיע לבית החולים לבקר ולדרוש בשלום בנו, הופתע לגלות שבנו אינו נמצא בחדרו שהיה שם עד היום. ולשאלתו היכן בנו, השיבו לו, שהעבירוהו לקומה עליונה יותר, והורוהו את הדרך אי¹ להגיע לשם. היהודי עלה לקומה העליונה, והתפלא לראות שהמקום שונה מאוד מהקומה התחתונה בה שהה בנו עד ליום האתמול. המקום היה מאובזר היטב, ומושקע כראוי וכיאות לאנשים ברום המעלה, לעסקנים למיניהם ולאנשים שיש להם השפעה בחלונות הגבוהים. וכשנכנס פנימה, ראה את בנו בחדר יפה וחדש לתפארת, החדר היה חדר פרטי, והיה לו שם אח – רופא שהתמסר אליו במיוחד – ועמד לצדו כל העת למלאות את כל מה שיחפוץ. בעודו עומד שם ואינו תופס מה שקורה שם, נכנס לפתע מנהל המחלקה של הבית החולים, וקיבל אותו בברכת "שלום עליכם" לבבי. המנהל התנצל מאוד לפני אבי הבן, ואמר לו: סליחה אדון רוזענבערג, פשוט לא ידעתי שאתה כאן, סלח לי מאוד, אילו הייתי יודע שאתה כאן הייתי מטפל מההתחלה עם בנך אישית. ואגב – שאלו המנהל, מה הקשר שלכם עם הרבי מוויז'ניץ מבני ברק? אמר לו היהודי: מהיכן כבודו יודע שיש לי שייכות עם הרבי מוויז'ניץ? אמר לו המנהל: האדמו"ר צלצל אלי מאוחרת בלילה – בשעה שתים לפנות בוקר – ואמר לי "אתה יודע מי נמצא בבית החולים? הלא אדון רוזענבערג נמצא שם! ולמה לא מסתכלים עליו?!" ביקשתי סליחה מהאדמו"ר, והתנצלתי שפשוט אף אחד לא הגיד לי, והבטחתי לו שמהיום אני אטפל עמכם בעצמי...

מגיד השיעור הטרי (פניני פרשת השבוע)

בהתרגשות רבה החלה שנת הלימודים באחת הישיבות הקדושות בארץ. את חלל היכל הישיבה מילאו עשרות בחורי חמד שהגיעו מלאי שאיפות וכוונות טובות להתעלות בתורה

וביראת שמים. אחד מהם היה נער צעיר ושמו אברימי. גם הוא הגיע מלא שאיפות וכוונות טובות, אולם תוך זמן קצר הבחין הצוות כי הוא שונה מכולם. עד מהרה התברר כי הוא סובל מקשיים שונים, ובעקבותיהם הוא לא משתתף בלימודים כראוי. אם לא די בכך, הרי שגם הפריע במהלך השיעורים ומנע מחבריו ללמוד כראוי, וככל שהצוות התמסר לדבר על לבו ולרוממו – הם לא הצליחו לשנות את דרכיו. בלית ברירה פנו אל הוריו, ובלב כבד מסרו להם כי החל מהיום בנם כבר לא יוכל לבוא בשערי הישיבה...

קשה לתאר את העצבות ושברון הלב בהם קיבלו הוריו את הבשורה הקשה. כמה חיכו וציפו לרגע שבנם היקר יגדל לבחור בן תורה וירא שמים, והנה עתה משאלת ליבם נגוזה מול עיניהם. צערם היה כבד מנשוא, והלך וגבר ככל שהתברר עד כמה הספיק בנם להתרחק מההווי הישיבתי, כך שכל פתרון חלקי או סיוע צמוד כבר לא יוכל לסייע... צוות הישיבה הבטיח כי אם הבחור ישנה את דרכיו וישהה במסגרת מפקחת כמה שבועות, במהלכם ילמד כראוי ולא יפריע לסובביו להתעלות – הרי שהוא יוזמן לשוב לישיבה שנית, אבל במצבו זה – הדבר בלתי אפשרי. נוכחותו בישיבה אינה תורמת לו, והיא רק מזיקה – לו ולחבריו גם יחד. אולם ההורים הבינו שבכך נגדעה התקווה – הרי אם בישיבה עם צוות חינוכי תומך ועזרה צמודה הוא לא מצליח, כיצד יצליח לעלות על דרך המלך בהיותו נטול ישיבה?!

הכל התייאשו מעתידו, אולם אמו לא התייאשה. היא היתה היחידה שהאמינה שיש דרך להשיב את לבבו התועה של בנה למוטב, והתמסרה להתפלל בעבורו. שעות ארוכות מדי יום שפכה שיח בין דפי ספר התהילים, דמעות רותחות זולגות מעיניה וליבה מיטלטל בסערת נפש. היא בכתה והתחננה למען בנה יקירה, היושב בבית בחוסר מעש ועל סף השעמום המוחלט המביא לידי חטא, ולא הניחה את כח התפילה ולו ליום אחד. במשך כמה שבועות השקיעה האם שעות ארוכות בתפילה למען בנה, כשלא היה נראה שיש סיכוי כלשהו. הבן היה יוצא לבית הכנסת השכונתי לתפילת שחרית בבוקר, שב לארוחת בוקר, מעביר את הזמן בשעמום, ושב לבית הכנסת לתפילת מנחה וערבית. כל יומו עבר ללא מעש, מתנהל בין בית הכנסת השכונתי למטבח הביתי, מחפש את עצמו... ובינתיים – אמו בוכה ומתפללת, ואינה יודעת שה' סולל לבנה את דרך הישועה.

באחד הימים פגש אברימי יהודי בבית הכנסת, אחד ששב זה עתה בתשובה שלימה, ועודו נבון בדרכו החדשה בצל האמונה בבורא עולם. הלה שאל את אברימי כמה שאלות, ואברימי הבין כי לפניו ניצב 'בעל תשובה' טרי שאינו מתמצא בנעשה בשכונה. עבורו – זה היה חלום. לב טוב היה לו, והוא חפץ להקל על ידידו החדש את המסע בדרך התורה והמצוות. כך הוא מצא עצמו מסביר לאיש על מנהגים, הלכות והליכות, ואף מצא בו תלמיד השואף להקשיב ל'שיעור צעד ראשון' בלימוד הגמרא, מפי מורו ורבו, מגיד השיעור, אברימי היקר... שעות היום הפכו עמוסות וצפופות יותר ויותר, שעה שהידיד החדש ביקש מאברימי ללמוד עמו ולהסביר לו, ואברימי התמסר למענו בטוב לב...

בחלוף תקופת מה, אמו שמה לב שבנה השתנה לחלוטין. הוא כבר לא מעביר את היום בחוסר מעש, הוא נדרש 'להכין את השיעור' ואחר כך למסור אותו. היא ביקשה מידידי המשפחה לעקוב אחרי הליכותיו, וגילתה כי בנה האהוב למעשה לומד רוב שעות היום.

בורא עולם גלגל זאת בדרך שיהיה לו תלמיד צמא לדבר ה', שהשיב את מורו ורבו לדף הגמרא...

כעבור תקופת מה ההורים יצרו קשר עם הישיבה, וביקשו מאחד מאנשי הצוות לעקוב אחר סדר יומו של בנם. בהתרגשות שאין לתאר התקבלה התשובה המרנינה כי לנוכח מצבו המעודכן של אברימי – שערי הישיבה שבים ונפתחים בפניו. לידידו החדש דאגו לחברותא קבועה, ואברימי שב להיכל הישיבה ההומה, בנס מופתי שאיש לא נתן לו סיכויים... סיכויים לא היו, אבל דמעות כן, והרבה. היתה שם אימא שלא ויתרה, שנלחמה בזעקות שבר ובדמעות רותחות על נפש בנה. וכשיהודי מתפלל מעומק הלב, כשזעקתו עולה מתוך הצרה, כשמתוך נפש מרוסקת בוקעת שאגת התחנונים – בורא עולם מוצא דרכים, סולל מסילות, וממלא את משאלת הלב – משיב את אברימי לישיבה כשאיפת אמו האוהבת. סיפור מפעים זה – עליו העיד הגה"ח רב יוסף חיים גרינוואלד שליט"א, בהוסיפו כי אותו אברימי הפך לאברך תלמיד חכם וירא שמים – מעורר את הלב: כמה פעמים יהודי ניצב בצרה, וחש אבוד מולה. כמה חבל! הרי יש לנו תכנית עבודה מסודרת:

'ותעל שוועתם אל הא-לוקים – מן העבודה'. מתוך הצרה, מלב הכאב, לזעוק אל ה'. כשיש בעיה בריאותית – להתפלל לרפואה שלמה; כשיש בעיה בפרנסה – להתחנן להרחבת הדעת והכיס; כשיש קושי עם הילדים – להתחנן על נפשם; כשמצפים לשמחה, כשמבקשים ישועה, כשיש צרה – לנצל את רגשות הכאב לזעקה קורעת לב לבורא עולם! וככל שנרבה תפילות ותחנונים, ככל שהתפילה שלנו תבקע מתוך הכאב – כך נזכה לראות בישועת ה' בקרוב!

שנים מקרא ואחד תרגום

בגמרא מסכת ברכות כתוב (דף ח ע"א): "לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הציבור, שניים מקרא ואחד תרגום". על המילים "ואלה שמות" (שמות א', א') שהפרשה שלנו פותחת בהם דרשו רבותינו: "וחייב אדם ללמוד הפרשה שניים מקרא ואחד תרגום". הסיפור המופלא מעובד מתוך 'מתיקות הפרשה' ממנו ניתן ללמוד כי זכות הקריאה עשויה לעיתים גם להציל את האדם.

בעל המעשה ר' חיים צבי פ. אשדוד סיפר: כבר במשך כשמונה עשרה שנה אני נוהג בכל יום שישי לומר את השניים מקרא ואחד תרגום של הפרשה בסמוך לכניסת השבת לפני תפלת מנחה. לצערי, פעמים רבות קורה שבעקבות ההכנות לשבת אני לא מספיק לקרוא את הפרשה לפני תפלת מנחה והדבר נדחה לאחר מכן. השנה (שנת ה'תשפ"ד) בעקבות המצב בדרום, קיבלתי על עצמי קבלה טובה: לומר את השניים מקרא מיד אחרי תפילת שחרית של יום שישי. ביקשתי מאת בורא עולם כי קבלה טובה זו תעמוד להציל את בני משפחתנו ואותנו יחד עם כלל ישראל מכל נזק ומכל צרה.

בערב שבת היינו צריכים לנסוע ולעשות שבת בעיר חיפה. המשפחה ארגנה שבת התאחדות במתחם שבעיר. אשתי הזהירה אותי לחזור מיד אחרי תפילת שחרית לבית כדי שנארגן את המזוודות. אני כמובן השבתי לה בחיוב ויצאתי לתפילה. לאחר התפילה

נזכרתי בקבלה החדשה שלי לומר את הפרשה שניים מקרא ואחד תרגום . היתה לי התלבטות קשה מאוד: האם להתעכב לצורך זה בבית הכנסת או לא? ידעתי שאשתי רוצה להזדרז כדי להגיע למתחם בחיפה מוקדם ככל האפשר, אבל מצד שני הבטחתי לבורא עולם וקיבלתי על עצמי את הקבלה . לאחר מאבק נפשי חשבתי לעצמי, הרי אנחנו נמצאים במצב של מלחמה (טבת ה'תשפ"ד) ואנחנו זקוקים לרחמי שמיים מרובים בכל רגע ובפרט בנסיעה לצפון . החלטתי לעמוד בקבלה החזרה שקיבלתי ולא לצאת מבית הכנסת עד שאסיים את כל קריאת הפרשה.

תוך כדי הקריאה , נשמעה אזעקה . מיהרתי וירדתי למקלט של בית הכנסת עם החומש בידי ואז נשמע פיצוץ אדיר. ניכר היה שהטיל נחת ממש בסמוך, אם לא ממש על בניין בית הכנסת, עד מהרה התברר שהטיל נחת שני רחובות ליד בית הכנסת . הבית שלי נמצא שני רחובות ליד בית הכנסת, אבל משום מה לא חשבתי שזה קשור אלי, היה נדמה לי שהטיל נפל בשני הרחובות מהצד השני של בית הכנסת . כנראה שזה היה משמיים כדי שלא אפסיק מקריאת הפרשה. המשכתי בקריאת הפרשה. כשסיימתי ויצאתי מבית הכנסת פגש אותי אחד מידידי . להפתעתי המרובה הידיד הסתכל אלי בהתפעלות עצומה כאילו מעולם לא ראה אותי ובירך עלי "ברוך מחיה המתים ("כמובן ללא שם ומלכות .) שאלתי אותו: "מה קרה?". הוא התפלל מאוד איך אני לא מעודכן. הוא הסביר לי בנחת ובשקט כדי שלא אבהל שהטיל שנפל לפני דקות ספורות נחת ממש סמוך לביתי. הוא כמובן חשש לשלומי שמה הטיל פגע בי ולכן הוא שמח מאוד לראות שלא נפגעתי. כאשר שמעתי את דבריו נבהלתי וחששתי מאוד למצבם של בני משפחתי . רצתי במהירות לכיוון הבית. שם ראיתי את אשתי וילדי עומדים בחוץ כשהם מחזיקים בידיים שקיות של קניות . מאחר והם לא מצאו אותי בבית הם ניסו לאתר אותי על ידי כוחות הביטחון . קראתי להם בקול רם: "אני כאן, הכל בסדר גמור", הם אמרו בהתפעלות ואמרו: "היינו בטוחים שאתה בבית. חששנו שלא קרה לך משהו . " אשתי שאלה אותי בפליאה: "איך ידעת לא לחזור מיד אחרי התפילה לבית למרות שביקשתי?". סיפרתי לה על הקבלה הטובה שלי שעמדתי בה גם היום . למעשה התברר שהטיל נחת ישר לתוך החצר שיוצאת מחדר הילדים שלנו וגרמה לנזק רב בתוך החדר . סביר להניח שאילו הייתי נמצא בבית על מנת לסדר את המזוודה, הייתי אמור לעמוד בדיוק בחדר הזה, מפני שבו נמצאים הארונות של הבגדים שאותם אני צריך להכניס למזוודה. יתכן מאוד שבגלל הלחץ בזמן שהיה לי באותה עת , הייתי עלול להישאר בחדר ולא ללכת לחדר המדרגות. מחריד לשער מה היו התוצאות. בעל המעשה מסיים בהודאה לבורא עולם: "תִּרְנְנָה שפתי כי אֶזְמְרָה לְךָ וְנִפְשִׁי אֲשֶׁר פָּדִיתָ" (תהילים ע"א, כ"ג).